

troer, at en god Sag staaer sig ved at forsvares med uholdbare Grunde, og det er uholdbare Grunde, naar man siger, at det ikke er stemmende med den gjældende Lov at fritage Geistlige for Børnepligt. Der er en anden Betragtning, som jeg deels paa Grund af, hvad der er udtalt her i Salen, deels paa Grund af, at jeg veed, at ogsaa Andre nære den, endnu vil tillade mig at berøre med et Par Ord. Nogle sige nemlig: Vi behøve hverken at tænke paa nye eller gamle Børnepligtslove; thi Geistliges Fritagelse er i Modstrid med Grundloven. Grundloven siger: Enhver vaabenfør Mand er pligtig til med sin Person at bidrage til Fædrelandets Forsvar efter de Regler, som Børnepligtsloven nærmere foreskriver. Det blev Lov den 5te Juni 1849, og „efter de Regler, som Børnepligtsloven nærmere foreskriver“ havde allerede da faaet en historisk Forklaring derved, at man da havde vedtaget den almindelige Børnepligtslov af 12te Februar 1849, og det refererer sig altsaa ganske naturligt til, at de ere forpligtede til at bidrage osv., dog ere ordinerede Geistlige frie, Skolelærere ere frie, de Børnepligtige kunne stille for sig med Penge o. s. v. Med denne historiske Forklaring af de tilsvædede Ord kan dog Ingen sige: Vi lægge kun Hovedvægten paa den første Sætning og ikke væsentlig paa den anden, og derfor er det i Strid med Grundloven. Ganske vist kan man i en vis Forstand sige, at det hydes i Grundloven, Hærloven og Børnepligtsloven, at enhver Mand er pligtig dertil, naar Forholdene kræve det; thi ogsaa ordinerede Geistlige ere indbefattede under Børnepligtslovens Paragraph om almindeligt Opbud: enhver Undersaat, han være det eller det, er pligtig til at lyde det almindelige Opbud, naar saadant skeer, og deri troer jeg ogsaa ligger et Motiv for vor Betragtning, der holde paa de Geistliges Børnepligt, idet ikke engang Ordination fritager dem for at følge et saadant Opbud. Men som Spørgsmaalet her ligger for, er det min Anskuelse, at der hverken fra Grundlovens eller fra Hærlovens Ord kan hentes nogen tilstrækkelig Grund for den Betragtning, at Geistlige bør medtages. Derimod troer jeg, og det have vore Modstandere i denne Sag ogsaa tildeels

indbrømmet, at det er i Overensstemmelse med Hærlovens Aand, at vi have denne Bestemmelse, og jeg har kun med Glæde været Vidne til, at ikke et Aar efter, at det ærede Medlem for Odense Amts 5te Valgkreds (H. M. Petersen) nærmere pointerede den Tanke, som blev temmelig løst henkastet ifjor, og som da tildeels blev beleet fra forskellige Sider, har man faaet gjentagne Afstemninger her i Salen for, at den skal skee Ryldest, og ogsaa nogen Tilbøjelighed til Imødekommen paa et andet Sted. Det er et Fremskridt for vor Betragtning, som er vundet; hvorledes end Afgjørelsen af det Spørgsmaal, der ligger for idag, bliver, er det altid Noget, der er vundet. Hvad nu dette Spørgsmaal angaaer, er jeg enig med den ærede sidste Taler i, at jeg troer, at Fleertallet af Udvalget ikke har fortjent de Udtalelser imod det, som den ærede Justitsminister fandt sig foranlebiget til, idet han antydede dets formeentlige Principløshed osv. Jeg erkjenner derimod, at efter de Udtalelser og Afstemninger, som her ere foregaaede om denne Sag, have de fleste af de ærede Medlemmer, der udgjøre Fleertallet, som det ogsaa er udtalt af den ærede Ordfører, ikke blot offret en Deel af deres egen personlige Overbeviisning, men ogsaa — hvad der er rigtigt — viist et vist moralsk Mod ved, trods den Stemning, der har viist sig derimod, alligevel at gjøre dette Skridt paa Indbrømmelsens Veie. Jeg troer, at de i den Henseende have opfattet Sagen fra et rigtigt Synspunkt og tillagt Børnepligtsloven en saadan Betydning, som den i Virkeligheden, efter min Opfattelse, ogsaa har. Deri, at den meget ærede Ordfører ikke udtalte sig bestemt imod det Underændringsforslag, der er stillet af det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds (Falleen), og i selve dette Ændringsforslags Natur vilde jeg have seet en Forhaabning om, at denne vanskelige Sag kunde være bleven bragt til en heldig Ende i denne Samling, dersom den ærede Justitsminister havde stillet sig saaledes til dette Spørgsmaal, som jeg havde troet, at han efter tidligere Udtalelser her i Salen vilde have gjort. Jeg er ogsaa af den Anskuelse, at der ikke er saa stor Forskel paa, hvad Mindretallet — de fire ærede Medlemmer af Fællesudvalget — subsidiært